

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till:
ju.L7@geregringskansliet.se

Remiss SOU 2025:95 Skärpta villkor för anhöriginvandring

Er beteckning: Ju2025/01907

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Örebro län (hädanefter Länsstyrelsen) ställer sig positiv till flera delar av utredningen förslag men delar samtidigt utredningens bedömningar om att förslaget kommer att innebära försämringar utifrån ett rättighetsperspektiv. Vi delar utredningen bedömning att förslaget kan komma att ge negativa konsekvenser för enskilda individer framför allt när det gäller risken för psykisk påfrestning och ökad stress som kan leda till försämrade möjligheter till etablering och integration samt att förslaget bedöms drabba kvinnor i större utsträckning. Vi vill särskilt framföra att förhindrande eller fördröjning av familjeåterförening inte överensstämmer med Barnkonventionen.

Länsstyrelsen i Örebro bedömer att förslaget kan ge negativa konsekvenser för länets möjligheter att klara välfärdens kompetensförsörjning, såväl på kort som på lång sikt.

Länsstyrelsen ser problem med förslaget om att en väntetid om två år ska införas som huvudregel vid viss anhöriginvandring innan en ansökan om uppehållstillstånd på grund av anknytning kan beviljas samt till förslaget om att försörjningskrav ska prövas även vid förlängning och omfatta fler grupper än idag.

Det förslag i utredningen som myndigheten ställer sig bakom är bland annat att regleringen om uppehållstillstånd för nära anhöriga utanför kärnfamiljen ska anpassas för att även kunna tillämpas i förlängningssituationer samt utredningens förslag om att förtydliga möjligheterna att neka uppehållstillstånd på anknytning vid tidigare förekomst av våld eller allvarlig kränkning. Länsstyrelsen delar även

utredningens uppfattning att försörjningskravet vid anhöriginvandring även fortsatt ska knytas till förbehållsbeloppet vid löneutmätning.

Avsnitt 6.2.5 En väntetid ska som huvudregel gälla vid anhöriginvandring när anknytningspersonen har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd

- Länsstyrelsen ser risker med utredningens förslag att en väntetid på 2 år ska vara huvudregel för anknytningspersoner som har tillfälligt uppehållstillstånd.

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att en väntetid riskerar att leda till försämrads psykisk hälsa hos individen som måste vänta på att återförenas med sin familj. Länsstyrelsen bedömer inte att möjligheten till undantag vid särskilda skäl är tillräckligt. De kumulativa negativa effekterna av en väntetid på två år för vissa individer som inte kommer att få sina rättigheter tillgodosedda är oklara och svåra att överblicka och måste ställas i relation till att försörjningskravet i praktiken redan innebär en väntetid.

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att förslaget utan tvekan innebär vissa försämringar utifrån ett barnrättsperspektiv. Förslaget går emot Barnkonventionen (art 9–10) och rätten till familjeåterförening. I praktiken innebär förslaget att familjer kommer att hållas isär under betydligt längre tid än två år på grund av tiden för asylprocessen och handläggningen av ansökan om att återförening då dessa i regel kan ta flera år, familjeåterföreningar kan då ta upp till 6 år. Sverige har redan fått kritik av FN:s barnrättskommitté gällande familjeåterförening och detta kan komma att generera ytterligare kritik.

Länsstyrelsen delar även utredningens bedömning att försörjningskravet kan slå hårdare mot anknytningspersoner som är kvinnor eftersom det många gånger tar längre tid för nyanlända kvinnor än för nyanlända män att komma i egen försörjning.

Avsnitt 7.2.1 Reglerna om uppehållstillstånd på grund av anknytning i situationer som inte

omfattas av EU-rätten ska ges en i sin helhet fakultativ utformning

- Länsstyrelsen ser risker med utredningens förslag om en fakultativ utformning.

Länsstyrelsen bedömer att förslaget om att personer med status som alternativt skyddsbehövande fråntas sin rätt till familjeåterförening riskerar en ökad osäkerhet för individen och att familjer splittras under en längre tid än vad som är nödvändigt. Länsstyrelsen vill lyfta fram EU-kommissionens riktlinjer för tillämpningen av direktivet där EU-kommissionen understrukt likheterna mellan flyktingstatus och status som alternativt skyddsbehövande. EU-kommissionen har också uppmanat medlemsstaterna att anta bestämmelser som ger personer som beviljats tillfälligt eller subsidiärt skydd liknande rättigheter som flyktingar.

Avsnitt 7.2.5 Regleringen om uppehållstillstånd för nära anhöriga utanför kärnfamiljen ska finnas kvar och anpassas för att även kunna tillämpas i förlängningssituationer

- Länsstyrelsen ser positivt på utredningens förslag att hemmavarande unga vuxna kan få fortsatt uppehållstillstånd.

Länsstyrelsen ser särskilt positivt på att utredningen föreslår att möjliggöra för unga vuxna som tidigare beviljats uppehållstillstånd på grund av anknytning som barn men som vid förlängningstillfället fyllt 18 år kan beviljas uppehållstillstånd som anhöriga.

Avsnitt 8.7.1 Försörjningskravet vid anhöriginvandring ska även fortsatt knytas till förbehållsbeloppet vid löneutmätning

- Länsstyrelsen ser positivt på utredningens förslag.

Länsstyrelsen bedömer att utredarens argument är väl grundade och delar utredarens bedömning att en höjning av det nominella försörjningskravet i kronor skulle kunna innebära att Sverige inte lever upp till EU-rätten och Sveriges konventionsåtaganden.

8.7.3 Försörjningskravet ska gälla även vid en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd

- Länsstyrelsen ser risker med utredningens förslag om att försörjningskravet ska gälla även vid en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd.

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att det kommer att leda till ökad stress och psykisk påfrestning inte minst för personer med tidsbegränsade eller på annat sätt osäkra anställningar. En otrygghet och ökad osäkerhet om framtiden kan påverka individer negativt och försvåra etableringen och försörjningsmöjligheten. Länsstyrelsen instämmer även i riskerna med att det kan leda till osunda beroendeställningar både på arbetsmarknaden och på bostadsmarknaden. Samt att det inte kan uteslutas att kravet kan komma att avhålla personer med hjälpbehov från att söka samhällets stöd, av oro för att det kan påverka möjligheterna för familjen att få stanna i Sverige.

Ur ett jämställdhetsperspektiv så riskerar förslaget att drabba kvinnor i högre grad än män då det i störts utsträckning är kvinnor som är anhöriginvandrare och även den grupp som generellt sett behöver längre tid för att etablera sig på arbetsmarknaden.

Avsnitt 9.3.1 och 9.3.2 Relationsvåld ska särskilt beaktas vid prövningen av en ansökan om uppehållstillstånd på grund av anknytning, inkl. utvidgning av personkretsen

- Länsstyrelsen ser positivt på utredningens förslag.

Länsstyrelsen ser positivt på att regelverket förtydliga gällande möjligheterna att neka uppehållstillstånd på anknytning vid tidigare förekomst av våld eller allvarlig kränkning samt att tillämpningsområdet och personkretsen som omfattas av begränsningen utvidgas.

Avsnitt 14.10 Konsekvenser för enskilda

- Länsstyrelsen delar i stor del utredningens bedömning av konsekvenserna för den enskilda.

Förslaget innebär att möjligheterna till familjeåterförening kommer att begränsas eller i vart fall skjutas upp, vilket kan få negativa effekter för berörda personers psykiska mående och integration i samhället.

Betydelsen av trygghet och välmående för etablering i samhället är väl dokumenterat inom forskningen. Ovissheten och väntetiden kan få negativa konsekvenser för deras drivkraft och förmåga att etablera sig och integreras i samhället.

Avsnitt 14.13 Konsekvenser för kommuner och regioner

- Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att förslagen innebär en risk för negativa effekter för kompetensförsörjningen, speciellt inom offentlig sektor.

Länsstyrelsen i Örebro bedömer att det kan ge stora negativa konsekvenser för länets möjligheter att klara välfärdens kompetensförsörjning, såväl på kort som på lång sikt.

Örebro län har en åldrande befolkning och en arbetskraftsbrist. I länet bedrivs därför EU-finansierade projekt för att stärka arbetsmarknadsetableringen genom yrkes-SFI som svarar mot branschernas kompetensbehov bland annat inom restaurang och vård- och omsorg. Vård- och omsorg är en av Örebros största bransch och utrikesfödda vårdbiträdena utgör idag uppemot hälften i sin yrkeskategori.

Arbetsmarknadsreserven utgör en lösning för länet och andelen arbetslösa minskar i gruppen. Att i det sammanhanget införa en väntetid för att få ansöka om anhöriginvandring men också ta bort möjligheten till fortsatt uppehållstillstånd på grund av särskilt anknytning till Sverige är kontraproduktivt för länets arbete inom området.

Inom länet finns ett aktuellt exempel med familjesplittring där personen som har fast anställning inom vården tvingas lämna Örebro och Sverige på grund av nekat förlängt uppehållstillstånd vilket utöver att drabba den enskilda individen och dess familj även drabbar arbetsgivare, kollegor och vårdtagare i hög grad.

Förslaget innebär även ett minskat antal invånare i länets kommuner som strävar efter att öka sin befolkningsmängd.

14.17 Utvärdering av förslagen

- Länsstyrelsen delar utredningens förslag om att effekterna av förslagen bör utvärderas.

En utvärdering bör ske samlat av samtliga genomförda reformer på migrations- och integrationsområdet för att få en helhetsbild över konsekvenserna av samtliga förändringar för såväl den enskilda som för företag, kommuner och regioner.

Länsstyrelsen anser att det saknas en helhetsbild av de förändringar som sker inom områdena migration och integration då det pågår ett flertal parallella utredningar vars utgång påverkar varandra. Vi vill därför påpeka vikten av en översyn kring hur förslagen i denna utredning, och angränsade utredningar, påverkar varandra och de frågor och individer de berör.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av vikarierande landshövding Anneli Hultén med integrationssamordnare Ingela Fredriksson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Jonas Jansson tf. avdelningschef och Anna Andersson Enhetschef medverkat.